

Oikeutta luonnonvaroille!

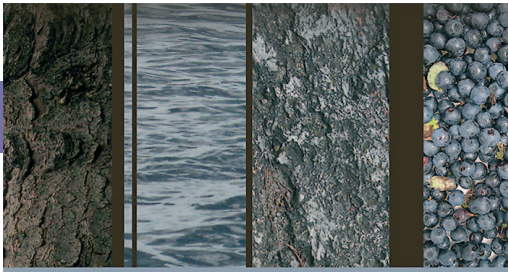
TONI EEROLA

Mitä syntyy, kun kerätään joukko humanisteja pohtimaan luonnonvaroja ja niiden hyödyntämistä? Kirja nimeltä *Luonnonvarojen hallinnan legitimitetti* (eli oikeutus). Teos on varsin mielenkiintoinen ja ajankohtainen. Viimeistään nk. uraanikaivostyöistä on tuonut aiheen julkiseen keskusteluun ja kaivosteollisuudenkin huolen aiheeksi. Työ- ja elinkeinoministeriön oikeutus kaivostoiminnan lupa- ja valvontaviranomaisena on kyseenalaistettu. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksiä vastustetaan. Kaivoslaki uudistetaan ja mineraalistrategiaa ollaan laatimassa. Metsäkiistoja käydään eri puolilla Suomea. Eletään luonnonvarojen hallinnan legitimiyskriisiä tai -vajetta. Pertti Rannikon ja Tapio Määttä toimittamassa kirjassa luonnonvarojen hallintaa tarkastellaan kuitenkin kaikista muista näkökulmista paitsi luonnonvarojen hyödyntäjien, hallinnoitsijoiden ja käyttäjien.

Pohdiskeluun mahtuu oikeusoppineita, ympäristöpolitiikan tutkijoita, filosofejja, taloustieteilijöitä, maantieteilijöitä, yms., mutta ei niitä, jotka olisivat suoraan tekemisissä raaka-ainetuotannon ja luonnonvarojen hallinnoinnin kanssa. Tämä onkin kirjan suurin puute. Painotus on jokseenkin luonnonvarojen hyödyntämisen vastainen, korostaen luonnonsuojeluaspekteja ja kansalaisten osallistu-

mismahdollisuuksia. Asiaan liittyvää demokratiaa ja vallankäyttöä käsitellään suuntaan ja toiseen. Kun puhutaan demokratiasta, tällä näytetään tarkoittavan mm. joidenkin vähemmistöön jäävien ulkopuolisten oikeutta puuttua tietyn paikkakunnan luonnonvarojen hyödyntämiseen, paikallisen enemmistön mielihäpästä vastaan. Puhutaan ”enemmistön diktatuurista” joka pitää kyseenalaistaa. Ja jos joku katsoo lain olevan väärin, sitä voidaan rikkoa. Aihe onkin monitahoinen. Filosofiaa on paljon. Se tekee kirjasta melko teoreettisen. Ilmaan heitetään paljon kysymyksiä joihin ei anneta selviä vastauksia. Monilta osin legitimiys-suhteiden tunnistaminen ja käsitteellinen haltuunotto onkin vasta alkanut. Kirja onkin tarkoitettu keskustelunavaukseksi ja -pohjaksi opiskelijoille ja tutkijoille, eikä välttämättä niille, jotka luonnonvaroja hyödyntävät, hallinnoivat ja käyttävät. Heidät sivuutetaan täysin.

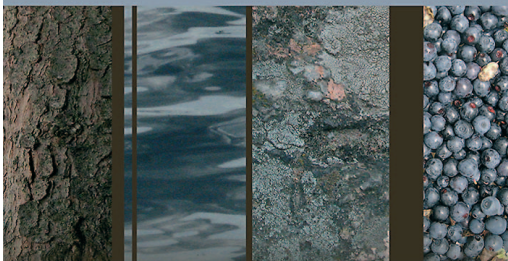
Tekijät painottuvat Itä-Suomeen. Suurin osa puheenvuoroista käsittelee metsiä. Itse odotin jotakin kaivosteollisuuteen, varsinkin hypoteettisiin uraanikaivoksiin liittyvää pohdintaa, onhan toinen kirjan toimittajista, ympäristöpolitiikan professori Pertti Rannikko, niiden vastustaja. Kaivoshankkeet mainitaan kuitenkin vain johdannossa. Vaikka kannessa komeileekin kallio, ei vuorimies välttämättä

Pertti Rannikko & Tapio Määttä (toim.)

LUONNONVAROJEN HALLINNAN LEGITIMITEETTI

Vastapaino

löydä kirjasta suora pureskeltavaa. Sen sijaan sivutaan mm. nk. ekosysteemipalveluja, jotka ovat aiheuttaneet kulmakarvojen kohottelua niin luonnonsuojelijoiden kuin luonnonvarojen hyödyntäjien parissa. Sillä viitataan niihin hyötyihin, joita luonnon omasta toiminnasta koituu ihmiselle. Käsite on tullut äskettäin luonnonvarakeskustelussa melko keskeiseen rooliin. Kustantamo on julkaissut sitä tarkemmin käsittelevän teoksen kevään 2010 aikana.

Teorisoinnin lisäksi kirjaa leimaa idealismi ja käytännön puute. Suoralla kosketuspinnalla itse hyödyntämiseen ja hallinnointiin kirjaan olisi saatu monipuolisuutta ja tasapainoa, mutta myös mielenkiintoista jännitettä. Nyt samanhenkiset voivat hypistellä kirjaa hymistellen ja nyökytellen, ilman nikottelun vaaraa. Lisäksi kirjassa käsitellään myös sellaisiakin asioita, jotka eivät heti tulisi luonnonvarojen hyödyntäjien mieleen.

Keskustelussa näytetään unohtavan tyystin se, että yhteiskunta itse asiassa edelleen tarvitsee luonnonvaroja. Käytämme niitä päivittäin. Ei niitä huvikseen tai muita kiusatakseen hyödynnetä. Vaikka tuottajat tavoittelevatkin voittoa, tulevat ne kaikkien käyttöön. Kirjoittajien asenne näyttää jotenkin tuomitsevan tämän. Tärkeää on kuitenkin huomata, että yhteiskunnan asenteet luonnonvarojen hallinnan oikeutusta kohtaan muuttuvat ajan myötä. Nykyään ympäristö pitää huomioida kaikessa.

Kirjan artikkelien lopussa on kirjallisuusluettelo, mutta yleinen hakemisto olisi ollut paikallaan. Sen avulla eri teemat olisi helpompi löytää. Puutteistaan huolimatta kirjalle on nykyisessä ilmasto-, energia- ja ympäristökeskustelussa tilausta. Se on painava kommentti luonnonvarojen kestävä kehityksen mukaisen käytön puolesta. Vastapaino-kustantamo on ajan hermolla.

Rannikko, P. ja Määttä, T. 2010
Luonnonvarojen hallinnan legitimitetti
Tampere, Vastapaino, 295 s.
Ovh.36 €.